

बोर्ड प्रश्नपत्रिका : मार्च २०१५

इतिहास व राज्यशास्त्र

वेळ : २ तास

एकूण गुण : ४०

सूचना:

- सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
- १ ते ५ प्रश्न इतिहास व ६ ते ९ प्रश्न राज्यशास्त्र या विषयावरील आहेत.

प्र.१. अ. कंसात दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा: [३]

१. औद्योगिक क्रांतीचे माहेरघर _____ ला म्हटले जाते.

(फ्रान्स, इंग्लंड, जर्मनी)

२. बाल्कन प्रदेशात _____ च्या साम्राज्यात मोडणारा प्रदेश होता.

(जर्मनी, ऑस्ट्रिया, तुर्कस्तान)

३. स्टॅलिनने _____ कराराचा भंग करत पोलंडवर वर्चस्व निर्माण केले.

(याल्टा, वासा, नाटो)

ब. 'अ' स्तंभातील घटकांशी 'ब' स्तंभातील घटकांबरोबर योग्य जोड्या लावा: [३]

	'अ' स्तंभ		'ब' स्तंभ
१.	बुडो विल्सन	अ.	भारतीय अवकाश संशोधन
२.	डॉ. विक्रम साराभाई	ब.	स्वयंनिर्णयाचे तत्त्व
३.	डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम	क.	भारतीय अणुशक्ती संशोधन
		ड.	भारतीय क्षेपणास्त्र कार्यक्रमाचे जनक

प्र.२. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी २५ ते ३० शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन): [४]

- बिस्मार्कच्या परराष्ट्रीय धोरणाविषयी माहिती लिहा.
- साम्राज्यवादाचा अर्थ सांगून साम्राज्यवादाची व्याख्या लिहा.
- जागतिकीकरणामुळे कोणकोणत्या क्षेत्रांत बदल घडत आहेत?

प्र.३. खालील विधानांची कारणे प्रत्येकी २५ ते ३० शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन): [४]

- अठराव्या शतकापर्यंत आफ्रिका खंड अज्ञात खंड म्हणून ओळखले जात होते.
- रशियाचा सर्वांगीण विकास होऊ शकला नाही.
- आंतरराष्ट्रीय तंट्यांबाबत राष्ट्रसंघाला तडजोड करता आली नाही.

प्र.४. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी ३० ते ४० शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन): [६]

- अमेरिकेने जपानचे खच्चीकरण कसे केले?
- वॉर्सा कराराच्या माहितीवर थोडक्यात टीप लिहा.
- लेनिनचे नवे आर्थिक धोरण स्पष्ट करा.

प्र.५. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी ६० ते ८० शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन): [८]

- इंग्रजांनी भारतात आपला एकछत्री अंमल कसा सुरू केला?
- केमाल पाशाने तुर्कस्तानात केलेल्या सुधारणांचे वर्णन करा.
- निर्वसाहतीकरणाला अनुकूल ठरलेल्या परिस्थितीचे वर्णन करा.

- प्र.६. कंसात दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा: [३]
- _____ नागरिकांनी आपल्या व्यक्तिस्वातंत्र्यावर बंधने स्वीकारायला हवीत.
(समानतेसाठी, राजकीय हेतूसाठी, सुरक्षिततेसाठी, न्यायासाठी)
 - आपण दुसऱ्यांपेक्षा श्रेष्ठ आहोत अशा दाव्यांमुळे _____ निर्माण होते.
(समानता, संघर्ष, विषमता, सामंजस्य)
 - _____ सरकार तयार करण्यात राजकीय पक्षांचा महत्त्वाचा वाटा असतो.
(जबाबदार, बळकट, कमकुवत, स्वतंत्र)
- प्र.७. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे द्या (कोणतेही तीन): [३]
- सार्वमत केव्हा वापरले जाते?
 - राज्यस्तरीय किंवा प्रादेशिक पक्ष म्हणजे काय?
 - भारतात जातीप्रथा नाहीशी करण्यासाठी प्रयत्न करणाऱ्या कोणत्याही दोन व्यक्तींची नावे लिहा.
 - सहिष्णुता म्हणजे काय, ते सांगा.
 - प्रातिनिधिक लोकशाही म्हणजे काय?
- प्र.८. खालील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा (कोणतेही दोन): [४]
- कित्येक देशांमध्ये, लोकशाही अस्तित्वात आली तरी स्त्रियांना मतदानाचा अधिकार नव्हता.
 - राष्ट्रवादी काँग्रेस राज्यस्तरीय पक्ष आहे.
 - नागरिकांनी नियमितपणे शासनाच्या कारभारावर लक्ष ठेवणे हेही गरजेचे असते.
- प्र.९. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर २५ ते ३० शब्दांत लिहा: [२]
- आर्थिक विषमता हे लोकशाहीपुढील आव्हान कसे आहे ते सांगा.
 - 'मूलभूत हक्क आणि स्वातंत्र्याची जपणूक' यावर टीप लिहा.